

Helmut Jan Sobeczko

Opat dr Adalbert Kurzeja OSB (1920-2016)

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 22/1(47), 261-262

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. HELMUT JAN SOBECZKO
Opole, UO

OPAT DR ADALBERT KURZEJA OSB (1920–2016)

W opactwie benedyktyńskim Maria Laach (Niemcy) 12 kwietnia 2016 r. zmarł w wieku 96 lat opat–emeryt dr Adalbert Franciszek Kurzeja. Urodził się 24 listopada 1920 r. w Kuźni Raciborskiej, gdzie przez 19 lat wzrastał z ośmiorgiem rodzeństwa. Szkołę średnią ukończył w Raciborzu. Po maturze w 1939 r. zapisał się na Wydział Teologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, ale w tym samym roku został powołany do wojska i jako żołnierz walczył na froncie wschodnim i we Włoszech. W 1945 r. dostał się do niewoli brytyjskiej, gdzie dobrowolnie zgłosił się do odgruzowywania zniszczonego opactwa benedyktyńców na Monte Cassino. Po wojnie niemożliwy okazał się powrót na Śląsk, dlatego w 1946 r. kontynuował studia teologiczne na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Po ukończeniu studiów przyjął w Wiecznym Mieście święcenia kapłańskie z rąk abpa Luigi Traglia (10 X 1951 r.).

W 1952 r. wstąpił do opactwa benedyktyńskiego Maria Laach w Niemczech. Początkowo pełnił w klasztorze funkcję bibliotekarza, ceremoniarza i zakrystiana. Następnie został wysłany na studia specjalistyczne z liturgiki na Uniwersytet w Trewirze, gdzie w 1967 r. obronił pracę doktorską na temat najstarszego *Liber Ordinarius* katedry trewirskiej (*Der älteste Liber Ordinarius der Trierer Domkirche. London, Brit. Mus., Harley 2958, Anfang 14. Jh. Ein Beitrag zur Liturgiegeschichte der deutschen Ortskirchen*. LQF 52, Münster 1970). Opublikował następnie także kilka innych prac naukowych, w tym: *Die Etappen in der Entwicklung des Stundengebetes in der Trierer Kirche*, „Trierer Theologische Zeitschrift” 77 (1968), s. 104–119.

Przez 10 lat pracował w Trewirze jako asystent na Wydziale Teologicznym i równocześnie w tamtejszym Instytucie Liturgicznym zajmował się głównie tłumaczeniem ksiąg liturgicznych. Odegrał kluczową rolę w wydaniu posoborowego Mszału Rzymskiego i liturgii godzin w języku niemieckim. Ojcu A. Kurzei zawdzięczamy także ubogacenie polskiego Mszału rzymskiego. To on przesłał do Opola niemiecką wersję prefacji o św. Jadwidze Śląskiej, którą bp F. Jop, jako przewodniczący Komisji Liturgicznej Episkopatu, przekazał o. F. Małaczyńskiemu OSB celem przetłumaczenia i zamieszczenia jej w posoborowym Mszale polskim.

Kapituła opactwa benedyktyńców w Maria Laach wybrała w 1977 r. o. A. Kurzeję na 47 opata tego klasztoru. Ze względu na wiek z urzędu tego zrezygnował po 13 latach (4 XI 1990 r.). Jako opat znany był z wielkiej życzliwości i pomocy swoim rodakom w Polsce. Zwłaszcza w stanie wojennym przyjeżdżał na Śląsk z tran-

sportami żywności, do biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego przesyłał również literaturę teologiczną.

O. Kurzeja prowadził również badania z zakresu historii Kościoła i liturgii na Śląsku, m.in. pisał o opactwie benedyktynów w Krzeszowie oraz o kard. Adolfie Bertramie (*Kardinal Bertram und das Bistum Kattowitz 1939–1945*, „Oberschlesisches Jahrbuch” 12 [1996], s. 107–120).

Śp. Opat zaangażowany był także w proces pojednania niemiecko-polskiego, m.in. był w kontakcie z abp. Bolesławem Kominkiem w czasie historycznej wymiany listów między Episkopatami Polski i Niemiec w 1965 r., zaprzyjaźniony był również z abp. A. Nossolem z Opoła. Jesienią 1989 r., jako oficjalny członek niemieckiej grupy rządowej kanclerza Helmuta Kohla, koncelebrował tzw. Mszę pojednania w Krzyżowej. Prawie każdego roku odwiedzał ważniejsze instytucje kościelne na Śląsku (Opole, Nysa, Wrocław), a także swoich krewnych (siostrę) w Kuźni Raciborskiej. Za wkład w rozwój kontaktów niemiecko-polskich otrzymał liczne odznaczenia, w tym *Kardinal-Bertram-Medaille* oraz Medal Uniwersytetu Wrocławskiego.